

De burger en het *Activiteitenbesluit Milieubeheer* in de Raad van State



Blog nr 73 – 22 februari 2021 Wouter Vogelesang, bestuurslid NLVOW

Voor de omwonende burgers van windturbines is de RvS, de Raad van State, de laatste strohalm om overlast van windturbines te voorkomen. Zo hopen omwonenden de narigheden van deze industriële installaties als geluidsoverlast, slagschaduw en het belangrijkste van alles: gezondheidsschade, te voorkomen.

Er is daarom een MER, Milieu Effect Rapportage, vereist. De voorwaarden van de MER zijn nogal ruim: afstanden van 300 tot 400 m zijn bij windturbines met een tiphoogte van grofweg 150 tot 200 m, dat is vanaf ca 2 MW geïnstalleerd vermogen. Dit is volgens de Nederlandse regels heel goed te verantwoorden.

Omwonenden denken daar heel anders over en zien dat in Frankrijk, Polen, Finland en Nordrhein Westfalen heel andere normen gelden: 1500 m, en in Beieren is de minimale afstand $10 \times$ de tiphoogte.

De WHO zei in 2018 al dat de in Nederland gebruikte norm niet geschikt is voor toepassing op windturbines vanwege de gezondheidsschade.

Omwonenden van turbines in Nederland kunnen eigenlijk niets tegen te nabije plaatsing doen. Voor windparken met grote turbines is een provinciale inpassing voorgeschreven en vervolgens mag je altijd bij het bevoegd gezag, dus een gemeente of provincie bezwaren in de vorm van een zienswijze indienen.

Maar: voor de RvS geldt de regel dat je binnen de afstand van $10 \times$ de tiphoogte geen overlast hebt en dus heb je als klagende burger in die omstandigheid geen belang en ben je niet ontvankelijk.

De hoogste bestuursrechter gaat alleen na of de overheid het besluit voor de toelating in redelijkheid had mogen nemen en kijkt slechts of het besluit op de juiste manier tot stand is gekomen. Het bestuursrecht gaat er van uit dat overheidsinstanties rechtmatig te werk gaan.

De overlast, geluidshinder en gezondheidsschade, blijft zo buiten beschouwing en omdat het Energieakkoord uit 2013 en het Klimaatakkoord uit 2020 hebben afgesproken dat er veel windenergie op het elektriciteitsnet moet, heeft de burger geen kans op succes bij de RvS. Een gemeente die turbines voor haar burgers ook niet wil, evenmin.

Om vast te stellen hoeveel kans de burgerij heeft om een zaak inhoudelijk te winnen bij de RvS, zijn een 40-tal recente zaken over 2020 en 2019 nagegaan, die betrekking hebben op windparken. Daarvan kon ik er één vinden waarbij de RvS het bezwaar honoreerde, maar vervolgens de rechtsgevolgen in stand liet.

De RvS stelt zich hierin gouvernementeel op en bevestigt zo het beleid van de overheid met haar adviseurs. Daarmee hol je de rechtstaat uit, aldus prof. Alex Brenninkmeijer, voormalig ombudsman.

Het Europese Hof van Justitie is het mogelijk niet eens met de opvatting van de NL - Raad van State dat het *Activiteitenbesluit* geen plan of programma is in de zin van de EU-SMB richtlijn. Een gelijksoortige regeling voor windturbines in België bleek wel in strijd te zijn het Unierecht en ging van tafel.

Onze RvS houdt staande dat de uitspraak van het Europese Hof van Justitie voor Nederland niet zou gelden, maar de professoren Bröring en Koers geven aan dat het *Activiteitenbesluit* nu juist wel een plan of programma is.



Om belangrijke gezondheidsschade te voorkomen, is onderzoek nodig, maar zolang er geen goed en fundamenteel onderzoek is, zoals in Denemarken, heeft de burger geen kans zich met succes bij de Raad van State te verweren.

In 2010 toonde het RIVM aan in een onderzoek naar het geluid van windturbines (toen ze nog veel kleiner waren dan nu) aan dat „zelfs zeer zachte geluiden als erg hinderlijk worden ervaren: veel hinderlijker dan die van andere geluidbronnen”.

Het is dus wel degelijk bekend dat turbinegeluid gezondheidsschade veroorzaakt en de vraag naar goed onderzoek is meermalen gesteld. Dat zou de beoordeling door de RvS moeten wegen.

Uiteindelijk gaat het om het milieubeheer zo in te richten dat burgers in hun klacht over gezondheidsschade, de voortdurende hinder, gehoord worden.

En dat er democratische controle is en dat burgers een fatsoenlijke behandeling krijgen.